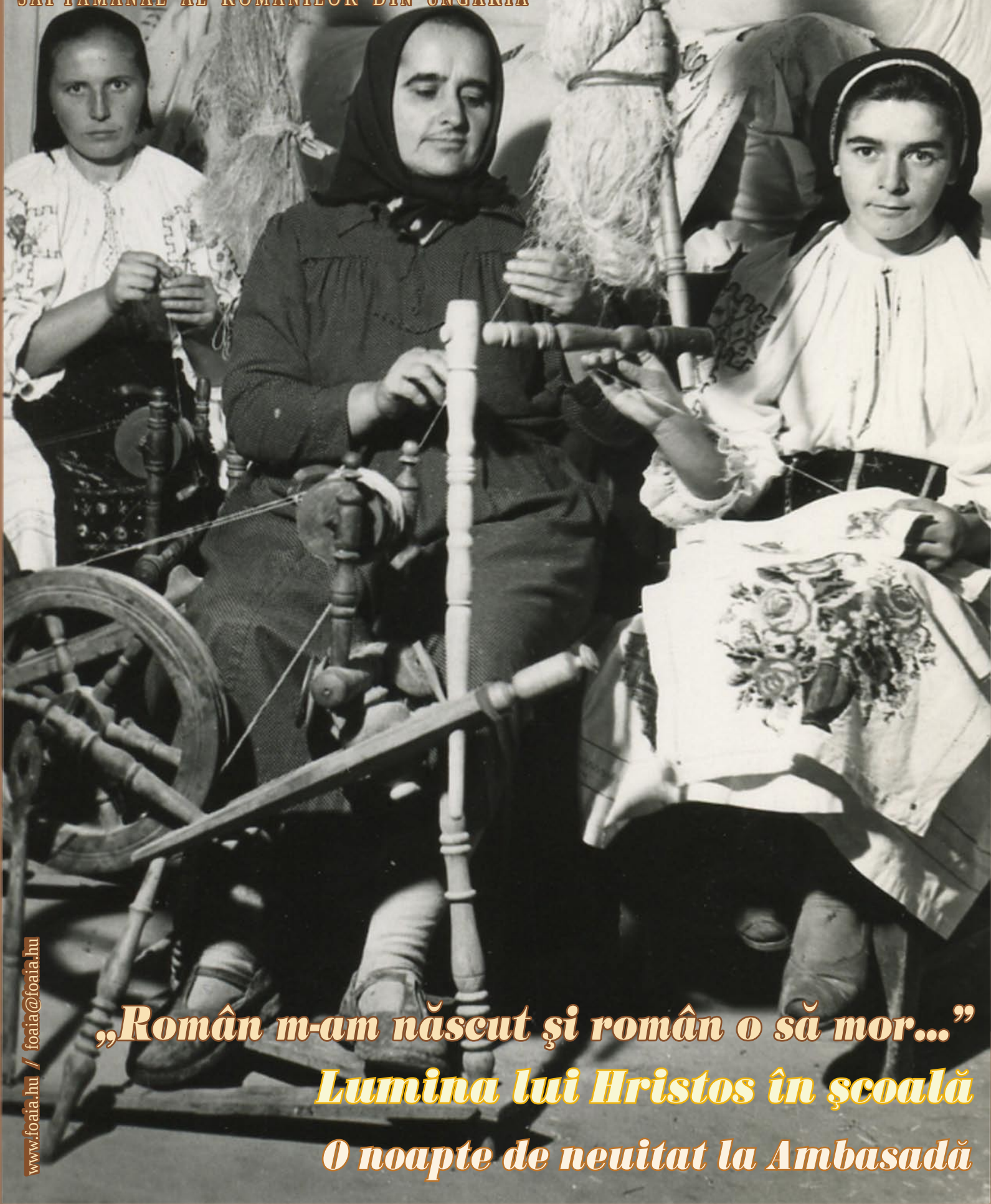

VINERI • 26 IANUARIE 2007 • ANUL LVII NR. 4

FONDAT ÎN 1951
FOAIA 30 ANI ÎN 2007

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„Român m-am născut și român o să mor...”

Lumina lui Hristos în școală

O noapte de neuitat la Ambasadă

CALENDAR ORTODOX

29 ianuarie, luni – Aducerea moaștelor Sf. Sfințit Mucenic Ignatie Teoforul
30 ianuarie, marți – Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur; Sf. Sfințit Mc. Ipolit, Episcopul Romei
31 ianuarie, miercuri – Sfinții Doctori fără de arginți, făcători de minuni, Chir și Ioan; Sf. Mucenic Victorin
1 februarie, joi – Înainteprăznuirea Întâmpinării Domnului. Sf. Mucenici: Trifon, Perpetua și Felicitas
2 februarie, vineri – Întâmpinarea Domnului; Sf. Mc. Iordan și Gavriil
3 februarie, sâmbătă – Sf. și Dreptul Simeon
4 februarie, duminică – Cuv. Isidor Pelosiotul

AGENDĂ

29 ianuarie

1521 – s-a redactat primul text în limba română: „Scrisoarea lui Neacșu”. Prin scrisoare, boierul Neacșu din Câmpulung îl înștiința pe primarul Brașovului despre mișcările turcești de la Dunăre.

30 ianuarie

1852 – s-a născut dramaturgul și scriitorul Ion Luca Caragiale, în satul Haimanale-Prahova.

31 ianuarie

1418 – a murit Mircea cel Bătrân, domnul Țării Românești.

1 februarie

1868 – s-a născut, la Botoșani, pictorul Ștefan Luchian, personalitatea care domină pictura românească de la începutul secolului XX, continuând calea deschizătorilor de drum Grigorescu și Andreescu.

2 februarie

1856 – s-a născut George Bernard Shaw, cunoscutul dramaturg și eseist de origine irlandeză.

3 februarie

1522 – a început domnia lui Radu de la Afumați în Țara Românească.

1870 – s-a stins din viață, la Pesta, Emanuil Gojdu.
1954 – a murit scriitorul Ionel Teodoreanu.

4 februarie

1544 – Filip Moldoveanu a tipărit la Sibiu „Catehismul românesc”, prima carte tipărită în limba română.
1849 – a murit Costache Conachi, unul dintre cei mai reprezentativi poeți lirici ai perioadei de început a literaturii române.

Citatul
săptămânii

„Opiniile sunt libere, dar nu și obligatorii.”
„Când ar fi să dau vreo povață unui tânăr, iată pe care i-aș da-o: Tinere să-ți faci patria scumpă și sfântă ca și mama! S-o iubești și s-o respecti din adâncul sufletului tău. de dragostea și de respectul tău pentru ea să nu faci vreodată reclamă și parădă. Ba, ai dreptul și datoria să urăști, să lovești, să sfarمی pe acei frați ai tăi ticăloși, care, în loc s-o iubească și s-o respecte ca pe o mamă, cuminte, onestă și severă, o curtează, o măgulesc și exaltează ca pe o bătrână cochetă nebună.”

I.L.Caragiale

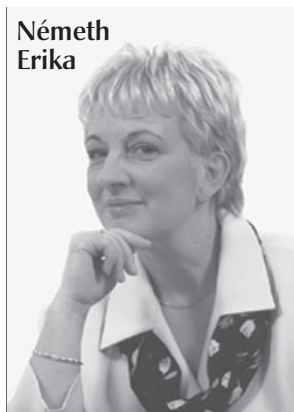
Budapesta

Noutăți în politica
minoritară din Ungaria

Secretariatul de stat pentru relațiile externe și politică națională din cadrul Oficiului Primului Ministru, recent înființat, și-a prezentat, pe 19 ianuarie, structura și programul pentru publicul larg, în cadrul unei întâlniri la Oficiul premierului.

În cadrul conferinței de presă s-a declarat că scopul modificărilor, care afectează munca guvernamentală legată de minoritățile naționale și etnice din Ungaria, respectiv comunitatea maghiarilor de peste hotare, este realizarea unei politici minoritare așezate pe baze noi, în locul instituțiilor simbolice de până acum. Secretarul de stat Gémesi Ferenc a prezentat șefii celor trei departamente din cadrul secretariatului de stat. Departamentul pentru Minoritățile Naționale și Etnice este condus de directorul general Németh Erika.

Unitatea organică ce se va integra în Oficiul Primului Ministru va îndeplini de-acum înainte toate acele sarcini, care îi reveneau

Németh
Erika

Oficiului pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria, care la rândul său s-a desființat. În viitor se va pune accent pe crearea egalității în șanse a minorităților, avantajarea formării autonomiei culturale, precum și atragerea mai eficientă a fondurilor UE de dezvoltare, ce servesc la realizarea scopurilor politicii de minoritate din țară. Personalul Departamentului pentru Minoritățile Naționale și Etnice din cadrul Oficiului primului ministru va fi alcătuit din colaboratorii Oficiului pentru Minorități.

R. Pățaș

Jula

Femei în valul globalizării

Cu acest titlu se organizează o serată vineri, 26 ianuarie, de la ora 18.00, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Dezbateră în limba română, organizată de Institutul Cultural Român de la Budapesta, în colaborare cu redacția „Foaia românească”, va reuni femei din comunitatea românilor din Ungaria într-o discuție despre sănătate, misiunea femeii în familie și comunitate, oportunități de muncă oferite de zona de frontieră etc.

Participă: Magdalena Popa-Buluc (jurnalistă), Grigore Arsene (președin-

tele AER) și Iren Arsene (director Editura Curtea Veche din București). În cadrul programului se va face o donație de carte pe temă de sănătate.

Întâlnirea va fi moderată de Brîndușa Armanca, directoarea Institutului Cultural Român de la Budapesta și Eva Iova, redactor șef la „Foaia românească”.

Primul bal românesc din Budapesta

Asociația Femeilor Ortodoxe din Budapesta, în colaborare cu Ambasada României la Budapesta, organizează primul bal românesc din Capitală. Acesta va avea loc pe 17 februarie, la Casa de Cultură a bulgarilor. Muzica va fi asigurată de o orchestră din Oradea.

A. L. Crișan

Ungaria

Baluri
românești

Asociația românilor din Otlaca-Pustă va organiza și anul acesta tradiționalul bal cu merinde, la Căminul Cultural din localitate, în ziua de 3 februarie, cu începere de la ora 19.00. Muzica va fi asigurată de o orchestră de muzică populară din Șiria și de formația lui Mihai Vidican.

*

Autogovernarea Românească din Medgyesegyháza organizează pentru a patra oară balul românesc, care va avea loc pe 3 februarie, de la ora 18.00, la Hanul Hegedűs. Prețul biletului de intrare va fi 1500 ft. Participanții la bal vor avea parte de un mic program cultural, cină, distracție și muzică.

*

Autogovernarea Românească din Aletea va organiza tradiționalul bal românesc cu merinde pe data de 10 februarie cu începere de la ora 19.00. Balul va avea loc la Casa de Cultură din Aletea, iar biletele de intrare costă 500 Ft. Muzica va fi asigurată de formația de muzică populară din Macea.

*

Pe 17 februarie, la Chitighaz va avea loc, cu începere de la ora 19.00, balul românesc cu merinde. Acesta se va ține la Casa de Cultură și va fi organizat de Autogovernarea Românească, Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz și de Casa de Cultură. Prețul biletului de intrare va costa 600 ft. Muzica va fi asigurată de o formație de muzică populară din Sântana, condusă de Dorin Roman.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

„Două mari aventuri am avut în viață: Catedra și Uniunea”

Convorbire cu dr. Gheorghe Petrușan,
proaspăt distins cu premiul „Pentru Minorități”

Cu prilejul Zilei Minorităților din 2006, sărbătorită în Parlamentul din Budapesta, la 19 decembrie, profesorul universitar în pensie dr. Gheorghe Petrușan a fost distins cu premiul „Pentru Minorități”. Distincția a fost înmănată de premierul Gyurcsány Ferenc. Fostul șef al Catedrei de română din Seghedin a fost propus pentru acest premiu de către Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Cu această ocazie, am stat de vorbă cu domnul Petrușan despre viața minorității române din Ungaria, despre realizări, planuri și multe altele.

– Cum ați primit vestea că veți fi premiat de Ziua Minorităților?

– Sunt foarte recunoscător Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria pentru această propunere. Nu pentru că aș fi o fire vanitoasă, ci doar pentru un fapt obiectiv, că am pe-

– Vorbiți în primul rând despre Uniune, dar totuși la înmânarea premiului, în cuvântul de laudatio s-a remarcat și activitatea dumneavoastră ca profesor universitar, care totuși a fost o perioadă foarte importantă în viața dumneavoastră...

formanță pe care am avut-o vreodată de-a lungul istoriei. Și sigur că omul dacă se avântă și se leagă atât de strâns de o idee, de-o problemă, atunci și cu greu se desparte de ea. Pot să zic că, de fapt, două mari aventuri am avut în viață: catedra, care a fost viața mea, și comunitatea românească, Uniunea, că așa zicem noi. Și eu sunt mândru de acest fapt...

Probabil că această activitate a fost recunoscută de către conducerea Uniunii, când am fost propus pentru acest premiu. Pentru mine este o satisfacție, dar mai mult este un prilej de a face un fel de bilanț al vieții. Totuși, 44 de ani au

trecut multă vreme, mult timp în cadrul acestei comunități. De fapt, am început contactele mele cu Uniunea și cu comunitatea românească din Ungaria în anul 1958, ca ziarist și student la Budapesta. După aceea, a urmat o perioadă frumoasă de tot, lansarea ideii de a aduna folclor românesc din Ungaria și apoi, mă rog, catedra... Din anii 1970 am avut diverse funcții în cadrul Uniunii românești, așa că o bună parte a vieții mele se leagă de Uniunea Culturală, de Uniunea Democratică, de înființarea Uniunii Românilor din Ungaria în 1990, deci mă leg sufletește de ea. Acesta este adevărul. Și de Uniune și de comunitatea românească din Ungaria.

– Da, pentru că atunci când, împreună cu Mihai Cozma ne-am dus la Seghedin, numai formal era acolo o catedră. Deci, să faci o catedră înseamnă foarte multe lucruri, pe lângă predare desigur și cercetare, scrierea unor cursuri, manuale și așa mai departe. Și, de fapt, dacă acolo a prins rădăcini o catedră acceptată de către viața științifică, atunci în mare măsură acest fapt se datorează celor două persoane. Eu am condus timp de 23 de ani catedra și pot să spun că la începutul anilor 1990, deci între 1990–1997, a fost, putem să zicem, apogeul catedrei, când ajutați de cadre universitare de la Universitatea din Cluj, s-a adunat acolo o echipă foarte bună, poate cea mai bună per-

trecut de atunci și îmi pun întrebări destul de dese... Oare am făcut tot ce-a trebuit? Ce-am realizat? Ce valoare are asta?... Ca omul la bătrânețe, face bilanțul vieții și al activității sale. Bine ar fi dacă Uniunea ar putea supraviețui... Eu sper să se reorganizeze într-o formă și într-un cadru și mai eficace, mai bun. Cred că oricâte forme de organizare a vieții publice ar fi la noi, pentru românii din Ungaria, din foarte multe motive, cea mai bună structură de a ține laolaltă această mică comunitate, de a face ceva în domeniul culturii desigur, ceva valoros, durabil, este Uniunea și ar trebui să rămână Uniunea.

(Continuarea convorbirii în nr. următor)

Eva Iova

Mihai Eminescu

Glossă

Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine
Tu te-ntreabă și socoate;
Nu spera și nu ai teamă,
Ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece.

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe,
Cine ține toate minte
Și ar sta să le asculte?...
Tu așează-te deoparte,
Regăsindu-te pe tine,
Când cu zgomote deșarte
Vreme trece, vreme vine.

Nici încline a ei limbă
Recea cumpăn-a gândirii
Înspre clipa ce se schimbă
Pentru masca fericirii,
Ce din moartea ei se naște
Și o clipă ține poate;
Pentru cine o cunoaște
Toate-s vechi și nouă toate.

Privitor ca la teatru
Tu în lume să te-nchipui:
Joace unul și pe patru,
Totuși tu ghici-vei chipu-i,
Și de plânge, de se ceartă,
Tu în colț petreci în tine
Și-nțelegi din a lor artă
Ce rău și ce e bine.

Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe,
Vede-n capăt începutul
Cine știe să le-nvețe;
Tot ce-a fost ori o să fie
În prezent le-avem pe toate,
Dar de-a lor zădărnicie
Te întreabă și socoate.

Căci acelorași mijloace
Se supun câte există,
Și de mii de ani încoace
Lumea-i veselă și tristă;
Alte măști, aceeași piesă,
Alte guri, aceeași gamă,
Amăgit atât de-adese
Nu spera și nu ai teamă.

Nu spera când vezi mișeei
La izbândă făcând punte,
Te-or întrece nătlării,
De ai fi cu stea în frunte;
Teamă n-ai, căta-vor iarăși
Între dâșii să se plece,
Nu te prinde lor tovarăș:
Ce e val, ca valul trece.

Ca un cântec de sirenă,
Lumea-ntinde lucii mreje;
Ca să schimbe-actorii-n scenă,
Te momeste în vârtej;
Tu pe-alături te strecoară,
Nu băga nici chiar de seamă,
Din cărarea ta afară
De te-ndeamnă, de te cheamă.

De te-ating, să feri în laturi,
De hulesc, să taci din gură;
Ce mai vrei cu-a tale sfaturi,
Dacă știi a lor măsură...
Zică toți ce vor să zică,
Treacă-n lume cine-o trece;
Ca să nu-ndrăgești nimică,
Tu rămâi la toate rece.

Tu rămâi la toate rece,
De te-ndeamnă, de te cheamă;
Ce e val, ca valul trece,
Nu spera și nu ai teamă;
Te întreabă și socoate
Ce e rău și ce e bine;
Toate-s vechi și nouă toate;
Vreme trece, vreme vine.

Pe scurt...

TAXE ȘCOLARE
PENTRU TOATĂ LUMEA

Din septembrie 2008, toți studenții din Ungaria vor trebui să plătească taxe școlare: învățământul de bază va costa 105 mii, iar masteratul 150 mii de forinți. Rezultatele bune nu vor scuti pe nimeni de la plata taxelor.

EMINESCU,
ÎN PARLAMENTUL
EUROPEAN

Cu prilejul aniversării zilei de naștere a poetului Mihai Eminescu, prin grija Ambasadei României la Luxemburg, toți funcționarii Parlamentului European au primit în căsuța lor poștală o plachetă cu poemul eminescian „O, rămâi...” în limba română, precum și traducerea acestuia în franceză, engleză și germană.

ALEGERI PE ÎN ROMÂNIA

Românii vor merge la vot pe 13 mai, pentru a stabili cine va reprezenta România în Parlamentul European. România va trimite în acest for 35 de aleși, care vor avea un mandat de cinci ani.

CARNAVALUL ZĂPEZII

Între 23–25 februarie va avea loc cea de-a XIII-a ediție a Carnavalului Zăpezii, la Cabana Cerbul din Pârâul Rece – Predeal, anunță dordeduca.ro. Ca orice carnaval, festivitatea se va desfășura cu tot fastul caracteristic acestui tip de manifestare, însă având în vedere că este vorba despre un carnaval de iarnă, cântecele, jocurile și concursurile vor avea tematică specifică, pentru iubitorii muntelui și al sezonului actual.

PETRECERE ROMÂNEASCĂ
LA BRUXELLES

Comisia Europeană din Bruxelles organizează, astăzi, 26 ianuarie, la „Jeux d'Hiver”, o petrecere pentru stagiarilor români și bulgari, pentru a sărbători Aderarea României și Bulgariei la UE. La petrecere vor fi servite mâncăruri și băuturi tradiționale, iar marele premiu la tombolă sunt două bilete de avion la Sibiu, capitală culturală europeană 2007. Evenimentul are loc la doar o săptămână după seria de manifestări derulate de aceeași Comisie Europeană la Bruxelles, intitulată „Săptămâna României”.

Program românesc la radio între orele 16:00 – 18:00
Emisiune românească – pe unde medii

Societatea Maghiară de Radio-difuziune înființează un nou canal pentru minoritățile naționale și etnice din Ungaria cu denumirea de „MR4”.

Începând din 1 februarie 2007, între orele 8.00 și 20.00 vor fi difuzate pe circuit național – de către emițătoarele din Marcali (1188 kHz), Lakihegy (873 kHz), Pécs (873 kHz) și Szolnok (1188 kHz) – emisiunile celor 13 minorități naționale și etnice din Ungaria.

În grila de programe al canalului „MR4”, emisiunea în limba ro-

mână va putea fi auzită în fiecare zi între orele 16.00–18.00. Emisiunile vor putea fi accesate și de pe internet, de pe site-ul www.radio.hu și vor fi reluate zilnic de la orele 20.00–08.00 cu o întârziere de 36 de ore și pe satelit (HotBird3).

Astfel, sub genericul „O voce românească – viața și tradițiile românilor din Ungaria”, Redacția Românească, compusă din *Iulia Kaupert*, *Adam Bauer* și subsemnatul *Petru Cîmpian*, va prelua tot ce a fost mai bun până acum în cei mai bine de 25 de ani de func-

ționare și se va strădui ca în noile condiții să îmbunătățească emisiunile dedicate comunității noastre și să se adapteze noilor cerințe.

Și pe mai departe ne vom organiza activitatea redacțională pe marginea codului BBC, care are la bază trei principii, și anume, informarea, oferirea programelor de divertisment și, nu în ultimul rând, educarea, în cazul nostru influențarea ascultătorilor noștri de a-și menține identitatea națională.

Petru Cîmpian,
redactor responsabil

Dialog academic româno-maghiar

În perioada 20–23 ianuarie 2007, o delegație a Academiei Române, compusă din *acad. Ionel Haiduc*, președinte, *acad. Marius Sala* și *acad. Dan Berindei* – vicepreședinți și *acad. Păun Ion Otiman*, secretar general, la invitația Academiei de Științe a Ungariei a efectuat o vizită la Budapesta având drept scop semnarea Protocolului de colaborare bilaterală între cele două Academii, se arată într-un comunicat de presă trimis la redacția noastră de Ambasada României la Budapesta.

La întâlnire au participat din partea ungară *acad. Vizi E. Szilveszter*, președinte, *acad. Meskó Attila*, secretar general și *acad. Kroó Norbert*, vicepreședinte.

La discuțiile dintre cele două delegații academice au participat *ES doamna Irina Comaroschi*, amba-

sadorul României în Republica Ungară și *d-na Brîndușa Armanca*, directorul Institutului Cultural Român din Budapesta.

Protocolul de colaborare interacademic, semnat de cei doi președinți cu acest prilej, prevede extinderea cercetărilor științifice bilaterale în domenii fundamentale ale științei, participarea comună la programele de cercetare ale Uniunii Europene, încurajarea schimburilor interacademice între institutele de cercetare din cele două țări, organizarea de reuniuni științifice comune, schimburi bilaterale de reviste și cărți științifice, precum și alte forme specifice de colaborare interacademică.

Cele două delegații, având în vedere colaborările anterioare în domeniul istoriei, pornind de la agen-

da discuțiilor din ședința comună a celor două guverne care a avut loc în data de 16 noiembrie 2006, la Budapesta și care au mandatat Comisia Mixtă româno-ungară de istorici, sub coordonarea celor două academii, în vederea redactării unui volum de prezentare a istoriei celor două țări, au convenit să intensifice cercetările comune, în cadrul Comisiei de istorici a academiilor române și ungare.

Delegația română a vizitat institutele de cercetări din domeniile istoriei, lingvisticii și chimiei, precum și Biblioteca Academiei Ungare de Științe. Întâlnirea bilaterală s-a desfășurat într-un climat colegial, academic, destins și fructuos, confirmând încă o dată continuitatea bunei colaborări între cele două înalte instituții academice din România și Ungaria.

ARCUS – festivalul de teatru
al naționalităților

În perioada 2–9 februarie, la Budapesta va avea loc Festivalul de teatru al naționalităților ARCUS, unde vor participa grupe de teatru a mai multor minorități din Ungaria.

Marti, pe 6 februarie, de la ora 15.00, în studioul vechi al teatrului Thalia, Teatrul Român de Amatori din Jula, va prezenta comedia „D-I Goe vs. Bubico”, de I.L.Caragiale, realizată de *Eleonora Chiriac* (Ora-

dea). Tot la 6 februarie, de la ora 17.00, în studioul nou al teatrului Thalia din Budapesta va fi jucată piesa de teatru „Buzunarul cu pâine” de *Matei Vișniec*, în regia lui *Florin Gabriel Ionescu*. Biletele se pot procura de la Teatrul Thalia (Budapesta, str. Nagymező, nr. 22–24, tel. 331–0500) sau de la Teatrul de păpuși (Budapesta, str. Andrassy, nr. 69, tel. 3215–200).

A.L.C.

Premieră de teatru
la Micherechi

Teatrul Român de Amatori al elevilor de la Liceul „Nicolae Bălcescu” va avea premiera de teatru a comediei „D-I Goe vs. Bubico”, de I.L.Caragiale, în după-masa zilei de 1 februarie, la Căminul Cultural din

Micherechi. Spectacolul va începe la ora 16.00, iar intrarea va fi gratuită. Elevii sunt instruiți de profesoara *Eleonora Chiriac*, actriță din Oradea.

A.L.C.

Agencia de presă a
românilor de pretutindeni

www.rgnpress.ro

O noapte de neuitat la Ambasadă

Milioane și milioane de români de pretutindeni au așteptat cu emoție trecerea în Anul Nou și aderarea României la Uniunea Europeană. Visul generației pașoptiste a fost în sfârșit împlinit.

Am avut norocul ca în timpul vieții noastre să trăim două evenimente deosebite: căderea comunismului și integrarea țării-mame, România, în marea familie europeană. Importanta sărbătoare am trăit-o împreună români și maghiari, diplomați și străini la Ambasada României de la Budapesta, invitați fiind de Excelența Sa doamna ambasador a României în Ungaria, *Irina Comaroschi*.

Cu mare bucurie în suflet, împreună cu familia, ajung la Ambasadă. În hol suntem întâmpinați de diplomați români și de Excelența Sa. După un scurt discurs, suntem poftiți să gustăm din bucatele tradiționale românești. Sălile Ambasadei sunt arhipline. Pe un monitor se derulează marea bucurie din România. Întâlnesc mulți prieteni. Ciocnim un pahar de vin, muzica românească răsună în toate încăperile. Așteptăm cu înfrigurare ora 11 a Ungariei, ora 12 a României. Ei, parcă timpul trece prea încet.

Se apropie ora preafericită, ieșim cu toții în stradă, din difu-

„Întotdeauna marile bucurii sunt mai intense când sunt trăite împreună.”

Irina Comaroschi,
Ambasador al României la Budapesta

zoarele amplasate răsună vocea Președintelui României *Traian Băsescu*. Numărăm împreună cu președintele cu glasuri tari: 5, 4, 3, 2, 1. Focuri de artificii se ridică în spre cer, stegulețe românești, stegulețele Uniunii Europene sunt fluturate de toată lumea. Sticlele de șampanie sunt desfăcute. Ne îmbrățișăm unii cu alții, copiii suflă din trambite, o atmosferă de neînchipuit! Dumnezeu să ne ajute! Trăiască România! Trăiască Europa unită! La mulți ani!

Intrăm în incinta Ambasadei. Atmosfera este extraordinară. Ur-

mărim la televizor bucuria din Piața Universității, ne urăm La mulți ani în română, maghiară, engleză, franceză... Muzica populară românească răsună. De data aceasta timpul trece galopant, se apropie ora 12, ora Europei Centrale și de Vest. Ieșim din nou cu toții în stradă, focuri imense de artificii ne luminează fețele fericite, baloane multicolore se înalță în spre cer, stegulețe românești, maghiare și ale Europei unite sunt fluturate de toată lumea. Ciocnim un nou pahar de șampanie.

Reintrăm în Ambasadă, unde se încinge o horă în toate încăperile. Se dansează și se ciocnesc pahare cu șampanie. Sosește publicistul și prietenul *George Borza*, care ne aduce ziare și pâlincă maramureșeană. Ziarele sunt luate ca și pâinea caldă. Flashurile aparatelor de fotografiat strălucesc în noapte. Bucuria este imensă!

Nu știu dacă am reușit să redau îndeajuns măreția acelei nopți de neuitat... Timpul a zburat poate prea repede sau poate emoțiile au fost prea intense...

LA MULȚI ANI ROMÂNIA! LA MULȚI ANI EUROPA UNITĂ!
LA MULȚI ANI, CITITORULE!

Mihai Felician Cozma

APEL Fotografia, moștenire de familie

Istoria unei comunități în imagini. În albumul fiecărei familii românești există fotografii cu copii, cu familii, cu cătane, cu lucrurile de pe câmp, cu minunatele noastre dansuri populare etc. Toate acestea fac parte din patrimoniul cultural material al românilor din Ungaria, un patrimoniu care stă ascuns.

Muzeul Erkel Ferenc din Jula și Editura Noi lansează un apel în rândul românilor din Ungaria de a contribui la îmbogățirea colecției de fotografii vechi despre comunitatea românească din această țară, de a scoate la lumină aceste valori.

Așteptăm să ne trimiteți fotografiile pe adresa Editurii Noi (Jula, strada Gh. Doja nr. 8), cu toate informațiile pe care le aveți despre aceste poze. Ele vor fi scanate, introduse într-o bază de date, după care se vor înapoia.

Cele mai interesante fotografii vor fi publicate în săptămânalul „Foaia românească”, cu toate informațiile legate de familia de la care provine. Se plănuiește, ca din materialul adunat să se realizeze o expoziție, la care să fie invitați toți cei care au contribuit la scoaterea la lumină a acestor valori ale naționalității române din Ungaria.

Pe scurt...

CHITIGHAZ

O delegație a primăriei din Chitighaz, condusă de primarul *Maria Gyuricska Kalcsó*, a făcut zilele trecute o vizită la Chișineu-Criș, oraș înfrățit cu Chitighazul din 1989, pentru a-i felicita cu ocazia intrării României în UE. La întâlnire s-a discutat despre întărirea relațiilor de prietenie și despre o colaborare mai strânsă pe plan cultural, economic și turistic dintre cele două localități.

MACĂU

Un grup de medici din Arad a participat săptămâna trecută la un curs de perfecționare la spitalul din Macău, în cadrul Proiectului European INTERREG 3A. Cu această ocazie, membrii Autoguverării Românești din Macău le-au prezentat oaspeților biserica ortodoxă din Cenadul Unguresc, iar prof. *Mihaela Bucin* de la Catedra de română a Universității din Seghedin le-a vorbit despre comunitatea românilor din Ungaria, programul încheindu-se cu o cină comună.

SEGHE DIN

Asociația Culturală a Românilor din Seghedin va ține ședința adunării generale în ziua de 31 ianuarie, la Catedrala de română. Organizația condusă de *Ștefan Crâsta* va dezbate realizările anului trecut și își va întocmi planul de lucru pe anul 2007.

MICHERECHI

Noul președinte al Autoguverării Românești din Micherechi este *Ioan Radici*, care a fost ales în această calitate în urma decesului dr. *Gheorghe Ruja*.

NĂDLAC

Comandamentul Regional al Gărzii de Vamă și Finanțe din Sudul Ungariei a organizat, pe 18 ianuarie, o conferință de presă, care a avut loc în zona de intrare a frontierei din Nădlac, Ungaria. Aici s-a discutat despre activitatea autorității vamale maghiare, după 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană.

Urmând pe Cristos

Umblă, înaintea lui Dumnezeu în adevăr și în smerenie

1. Fiule, umblă înaintea Mea în adevăr și caută-Mă în toată vremea cu curăție de inimă. Cine umblă înaintea Mea în adevăr nu se teme de nici un rău; adevărul îl va scăpa de cursa amăgitorilor și de veninul defăimătorilor. Dacă adevărul te face slobod, vei fi cu adevărat slobod și nu-ți va păsa de vorbele deșarte ale oamenilor.

2. Așa este, Doamne! Fie mie după Cu-vântul Tău! Adevărul Tău să mă învețe; el să mă păzească și să mă țină până la sfârșit pe calea mântuirii. El să mă scape de orice poftă rea și de orice iubire care nu e după voia Ta; atunci voi umbla înaintea Ta în mare slobozenie de inimă.

3. Eu te voi învăța, zice Adevărul, ce este drept și plăcut înaintea Mea. Gândește-te cu scârbă la păcatele tale și cu adâncă părere de rău. Să nu socotești niciodată că ești cineva pentru binele pe care-l faci; căci nu ești decât un păcătos supus la multe patimi și încurcat în lațul lor. Lăsat de capul tău, umbli tot după lucruri de nimic; lesne te clătini și ușor ești biruit, lesne te tulburi și ușor te sperii. Ce lucru ai cu care să te poți lăuda? Nimic; ba încă ai multe lucruri pentru care trebuie să te micșorezi în ochii tăi și să te rușinezi; căci ești mult mai slab decât îți poți închipui.

4. Deci nimic din tot ce faci să nu ți se pară mare, de preț, minunat; vrednic de laudă și de dorit nu este decât ceea ce rămâne în veci. Mai pe sus de toate să-ți

placă adevărul și să-ți fie scârbă de ticăloșia ta. De nimic să nu te temi mai mult, de nimic să nu-ți fie frică și să fugi mai mult ca de păcatele și de greșelile tale. Aceasta trebuie să pricinuiască inimii tale o durere mai sfâșietoare decât cea mai mare pagubă din lume. Sunt unii care nu umblă cu inimă curată înaintea Mea, și mânăți de o mândrie și de o curiozitate neroadă, vor să descopere tainele Mele și să pătrundă adâncurile Dumnezeirii, în timp ce de ei înșiși și de mântuirea lor uită. Unii ca aceștia, fiind părăsiți de Mine din pricina mândriei și curiozității lor, cad adesea în ispite grele și în păcate mari.

5. Teme-te de judecățile lui Dumnezeu; cutremură-te de mânia Celui Atotputernic, nu cerceta faptele Celui Preaînalt, ci uită-te la nedreptățile tale și vezi răul pe care l-ai făcut și binele pe care te-ai lenevit să-l faci. Unii își pun toată evlavia în cărți, alții în icoane iar alții în semne dinafară. Mulți Mă au mai mult pe buze, dar nu și în inimă.

În sfârșit sunt și oameni care, luminați și curățiți înăuntrul lor, își înalță necontenit inima spre cele veșnice; de aceea nu ascultă glasul celor vremelnice; și, cu părere de rău trebuie s-o spunem, dau câștig de cauză firii pământești. Aceștia aud ce grăiește Duhul adevărului în ei; căci El îi învață să disprețuiască cele pământești și să iubească cele cerești, să uite lumea și să dorească zi și noapte cerul.

Creștinii sunt ținta atacurilor în Irak

În 2006, teroriștii și bandele armate din Irak i-au atacat în special pe creștini. Ca urmare a acestui fapt, mulți creștini au ales să părăsească țara, însă cei rămași sunt dedicați lucrării de misiune, afirmă reprezentantul Open Doors, Carl Moeller.

„Am aflat de la unul dintre lucrătorii din Irak că violențele sunt incredibile. Oamenii mor și totuși creștinii continuă să își pună viețile în pericol din dorința de a distribui Biblie și literatură creștină”, a specificat Moeller, care continuă și spune că este nevoie de rugăciune.

„Viitorul bisericii din Irak este la fel de nesigur precum cel al țării. Noi suntem conștienți de necesitatea unei stabilități politice și sociale care ar duce și la îmbunătățirea situației bisericii”, a încheiat Carl Moeller, de la Open Doors.

Pastor ucis în Sri Lanka

Alianța Evanghelică Mondială plânge moartea unui pastor din Sri Lanka. Reverend Nallathamby Gnanaseelan, pastor al bisericii Tamil Mission din Jaffna, a fost ucis, cu câteva zile în urmă, de forțele locale de securitate. Motivul invocat de autorități a

fost acela că Gnanaseelan purta asupra sa explozibil și prezenta un risc pentru cei din jur. Regiunea Jaffna este cunoscută însă pentru persecuțiile la adresa creștinilor. În urma pastorului a rămas soția și o fiică. Continuați să vă rugați pentru mărturia credincioșilor din Sri Lanka.

O nouă traducere a Bibliei

În urma lucrării desfășurate de Societatea Biblică Internațională, Biblia este acum disponibilă și în dialectul Awadhi, vorbit de 20 de milioane de indieni. Reprezentantul Societății Biblice, Murthy, a fost surprins de reacția intelectualilor din India. Universitatea din nordul Indiei folosește textul versiunii noastre ca material de studiu al limbii awadhi, a declarat Murthy. Cererea de Biblie este foarte mare, pentru că aceasta este folosită în școli și în diferite producții din media, informează Mission Network News.

Din Sfânta Scriptură

„Ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui”

„Când s-a arătat bună-tatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru și dragostea Lui de oameni, El ne-a mântuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui (Tit 3:4). El s-a dat pe Sine însuși pentru noi, ca să ne răscumpere din orice fără-delege, și să-și curățească un norod care să fie al Lui, plin de râvnă pentru fapte bune (Tit 2:14). Voi, fraților, să nu osteniți în facerea binelui (2 Tes. 3:13). Pentru ca astfel să vă purtați într-un chip vrednic de Domnul, ca să-I fiți plăcuți în orice lucru, aducând roade în tot felul de fapte bune și crescând în cunoștința lui Dumnezeu (Col 1:10). Căci noi suntem lucrarea Lui, și am fost zidiți în Hristos Isus pentru faptele bune pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele (Efes. 2:10). Umblați deci ca niște copii ai luminii, căci roada luminii stă în orice bună-tate, în neprihănire și în adevăr (Efes. 5:8-9). Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credințioșia, blândețea, înfrânarea poftelor (Gal. 5:22-23). Astfel dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și prea iubiți, îmbrăcați-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare (Col. 3:12).

Dă-te pe tine însuși pil-dă de fapte bune (Tit 2:7). Îndeamnă-i să facă bine, să fie bogați în fapte bune, să fie darnici, gata să simtă împreună cu alții (1Tim 6:18). Adu-le aminte să fie supuși stăpânirilor și dregătorilor, să-i asculte, să fie gata să facă orice lucru bun (Tit 3:1). Cine dintre voi este înțelept și priceput? Să-și arate prin purtarea lui

bună faptele făcute cu blândețea înțelepciunii (Iacov 3:13).

Să nu obosim în facerea binelui, căci la vremea potrivită vom secera dacă nu vom cădea de oboseală (Gal. 6:9). Căci știți că fie-care, fie rob, fie slobod, va primi răsplătă de la Domnul după binele pe care-l va fi făcut (Efes. 6:8).

Trebuie ca cei ce au crezut în Dumnezeu să caute să fie cei dintâi în fapte bune. Iată ce este bine și de folos pentru oameni (Tit 3:8). Căci voia lui Dumnezeu este ca făcând ce este bine să astupați gura oamenilor proști și neștiutori (1 Pet. 2:15). Să aveți o purtare bună în mijlocul neamurilor, pentru că în ceea ce vă vorbesc de rău, ca pe niște făcători de rele, prin faptele voastre bune pe care le văd, să slăvească pe Dumnezeu în ziua cercetării (1 Pet. 2:12). Și cine vă va face rău dacă sunteți plini de râvnă pentru bine (1 Pet. 3:13)? Nu întoarceți nimănui rău pentru rău. Urmăriți ce este bine înaintea tuturor oamenilor (Rom. 12:17).

Să nu dați uitării bine-facerea și darnicia, căci lui Dumnezeu jertfe ca acestea îi plac (Evrei 13:16). Să veghem unii asupra altora, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune (Evrei 10:24). Așadar, cât avem prilej, să facem bine tuturor oamenilor, mai ales fraților în credință (Gal. 6:10).

Și Dumnezeu să împlinească în noi cu putere orice dorință de bunătate și orice lucrare izvorâtă din credință (2 Tes. 1:11).

Nu te lăsa biruit de rău ci biruiește răul prin bine (Rom. 12:21) ... căci ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui (Prov. 19:22).”

„Dumnezeu vrea ca inima ta să ți aparțină Lui
fiecare oră din zi, fiecare zi din săptămână,
fiecare săptămână din lună, fiecare lună din an,
fiecare an din viața ta!”

ISTORIOARĂ
CU TÂLC DUHOVNICESC

Semnele cuielor

Trăia un om, odată demult. El avea un fiu tare neascultător, care îi făcea tot soiul de necazuri. Ajunsese bietul om să se gândească cu teamă la ziua, care urma... A început să bată câte un cui, în tocul ușii, pentru fiecare greșeală a fiului său. Când tocul ușii s-a umplut de cui, încât părea un arici, omul și-a chemat fiul și i-a spus:

– Am bătut câte un cui, pentru fiecare greșeală a ta!

Fiul s-a speriat, văzând mulțimea cuielor și a hotărât în sinea lui să răscumpere fiecare greșeală cu o faptă bună.

După prima faptă bună, și-a chemat tatăl în fața ușii, rugându-l să scoată un cui.

În ziua, în care a scos ultimul cui, tatăl și-a îmbrățișat fiul, bucurându-se împreună cu el. Fiul l-a strâns la piept și a văzut că tatăl său plângea.

– De ce plângi? Ar trebui să fii fericit și mulțumit că ai putut să scoți toate cuiile...

– E adevărat, cuiile au fost scoase, dar semnele... semnele au rămas!

Al. Vlahuță

Sonet

Din nou coboară-te-ntre noi, lisuse,
Căci iarăși turma ta e rătăcită,
Și iar se-ntinde noaptea cea cumplită
A vechii uri. De Tine-atunci răpuse.

De-abea se mai zărește ca prin sită,
A mântuirii stea. Dar cât de sus e!
Se depărtează parcă... Cine spuse
Că stingerea nu-i singura ursită.

O, vino, iubitorule de oameni,
În sufletul bătrânei lumi să sameni
Din nou credința cea mântuitoare.

Cunoaște-l-vom? Pleca-vom fruntea oare,
Când întinzându-și mâinile-amândouă
Asupră-ne, va zice: „Pace vouă!”

Lumina lui Hristos în școală

„Înger, îngerașul meu, ce mi te-a dat Dumnezeu...” Așa începeau orele de religie pe vremea când eram și eu în clasele mici. Cu mâinile împreunate de rugăciune și cu fața spre icoana așezată pe peretele din spre răsărit, ne rugam cu toții.

Cu toate că acum religia nu este obligatorie în școlile din Ungaria, biserica noastră a stăruit ca religia să se predea la școală, să fie lumina călăuzitoare în viața copiilor neamului nostru. Să sădească de pe acum învățătura dumnezeiască în inima curată și bună a copiilor și să le umple sufletele de strălucirea în viață a valorilor nemuritoare ale credinței. Copiii noștri învață neîncetat de la noi. Învață nu din vorbele cu care încercăm să-i educăm, ci din comportamentul, sentimentele și atitudinea noastră din viața de zi cu zi.

Comportamentul copiilor se poate schimba în bine, datorită credinței. Despre orele de religie de la școala românească din Iula am stat de vorbă cu părintele protosinghel Calinic.

– Părinte Calinic, știm că dumneavoastră țineți orele de religie la școala din Iula. Vă rog să ne spuneți, de când predați religie în această școală și dacă se face religie și în alte școli?

– La toate parohiile ortodoxe se face religie, așa a dat dispoziție PSS Episcop Sofroniu și se respectă, în funcție de solicitări, pentru că religia este facultativă și se ține după cum doresc părinții, pentru că ei sunt responsabili pentru copiii lor. Se face în măsură în care îi trimit pe copii la orele de religie, deoarece noi nu-i putem constrânge pe copii. La școala și liceul românesc eu țin orele de religie de aproximativ patru ani. Înainte a făcut religie părintele vicar Pavel Ardelean, iar Prea Sfințitul a dispus să fac eu religie la școală, fiind mai tânăr.

– Câți copii se prezintă la orele de religie?

– Datorită faptului că aici în Ungaria religia este facultativă, nu participă foarte mulți copii la aceste ore. În România, orele de religie fiind obligatorii, copiii au posibilitatea să se apropie mai mult de biserică. Chiar dacă Prea Sfințitul, după venirea sa aici, a trimis mai multe scrisori la Ministerul Învățământului pentru ca orele de religie să devină obligatorii în școli, răspunsurile au fost negative. Așa că orele le ținem în măsură în care părinții îi trimit pe copii la religie și în măsură în care copiii doresc efectiv acest lucru. În clasele 1–4 bineînțeles

că numărul lor nu este foarte mare, majoritatea copiilor sunt născuți aici și provin din familii mixte. Cu aceștia predarea, din păcate, trebuie făcută în limba maghiară, pentru că copiii nu prea înțeleg românește și, la această oră, efectiv se face și religie, dar în paralel se face și oră de limba română. Am ajuns la această concluzie, că trebuie să predau bilingv ca să înțeleagă copiii și să învețe și românește, dar să învețe și religie. Deci, este o oră dublă de fapt la clasele mici. Rugăciunile le spunem în românește ca să le învețe copiii și să li se întipărească în minte rugăciunea în limba română.

La cei mari, clasele 5–8 și 9–12, se face totul în limba română, pentru că majoritatea copiilor sunt veniți din România și înțeleg limba. Cei născuți aici, în Ungaria, din păcate nu prea participă la orele de religie...

– Ce predați copiilor la ora de religie și ce manuale folosiți?

– Am făcut mai multe experimente. Am cumpărat mai multe cărți din România și pentru cei mici și pentru cei mari. Am încercat mai multe metode ca să fie cât mai eficient și să dea un rezultat bun și chiar am constatat în ultimii doi ani că la clasele mari numărul copiilor a crescut. Predau și după manuale din România și după catehisme pentru copii, iar prin spovedanie și prin apropierea de Sfânta Împărtășanie încerc să înmulțesc numărul

lor și să îi apropie cât mai mult de biserică.

– Unde se țin aceste ore și de câte ori vă întâlniți pe săptămână?

– Orele de religie se țin o dată pe săptămână, în ziua de joi după-masă, câte două ore cu clasele 1–4, respectiv 5–8 precum și cu elevii de liceu. Aceste ore se fac în cabinetul de religie de la școală, care a luat ființă prin donațiile de cărți, CD-uri și alte materiale făcute de Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofroniu, din economiile sale. Acest cabinet există de aproximativ patru ani și pentru a-l putea amenaja a fost primit din partea conducerii școlii un spațiu corespunzător. De fapt, cabinetul de religie este o sală cu cupolă, care seamănă cu o biserică, iar copiii la aceste ore se simt aici într-o atmosferă care îi apropie mai mult de Biserică și de rugăciune.

Anca Liana Crișan

Tânăr din Micherechi, premiat la festivaluri de dansuri

Cu două săptămâni în urmă, la Bichișciaba a avut loc cel de-al 18-lea festival de dansuri solo. Printre cele 26 de perechi și 16 dansatori solo (bărbați) a dansat și tânărul micherechean *Nandor Cozma*, care participă de ani de-a rândul la fel de fel de manifestări folclorice, adunându-și nenumărate medalii și diplome. La festivalul din Bichișciaba, Nandor a obținut două premii, „Premi-

ul publicului” și „Premiul junior”. Instructorii lui sunt *Mlinár Pál* și *Szarka Zsolt*. Dansatorul talentat nu se oprește aici. La sfârșitul acestei săptămâni va evolua din nou pe scenă, de data aceasta la Budapesta, la Antologia dansatorilor adulți, respectiv la Antologia tinerilor, unde va dansa atât solo, cât și împreună cu Ansamblul Balassi din Bichișciaba.

R. P.

UMOR

– Ce mai e nou pe la școală?, își întreabă tatăl copilul.
– Mi-am prelungit contractul pentru a VII-a pe încă un an.

☺ ☺ ☺

– Asemenea note proaste, zise tatăl, merită o bătaie bună!
– Bravo, taticule! Să-ți arăt unde locuiește profesorul?

☺ ☺ ☺

– Cât îmi mai trebuie ca să învăț conducerea automobilului?
– Trei, zise instructorul.
– Ore?
– Automobile!

☺ ☺ ☺

Trei șorice se adresează unui elefant:

– Vrei să ne luptăm cu tine?
– Trei contra unul, e incorect!

☺ ☺ ☺

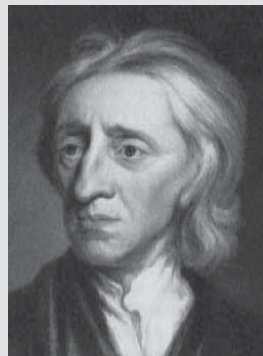
– Taticule, ce-i Rosinanta?
– Un cal bătrân, slab și prăpădit. Dar de ce te interesează?
– Așa-i zic băieții din bloc mașinii noastre.

MARI GÂNDITORI AI LUMII

John Locke 1632–1704

La naștere, mintea omului este asemenea unei coli de hârtie netipărită ce așteaptă să fie scrisă de către lumea experienței

John Locke a fost o importantă figură politică și autorul eseului liberalist *Două tratate despre guvernare*. Apropiat al ducelui de Shaftesbury, Locke a petrecut un timp în exil în Olanda, întorcându-se în Anglia după „Glorioasa Revoluție” din 1688. Totuși, numele său rămâne întipărit în istoria gândirii moderne datorită eseului său asupra naturii cunoașterii umane intitulat *Eseu asupra intelectului omenesc*. Concepută pe parcursul a 20 de ani, această carte va exercita o asemenea influență asupra gândirii occidentale în următorii 100 de ani, încât autorul este considerat cel mai important filosof britanic al tuturor timpurilor. Lucrările lui Berkeley, Kant și Hume sunt dezvoltate pornind de la Eseul lui Locke.

Subiectul eseului, așa cum indică titlul, privește natura intelectului omenesc, anume felul în care mintea (intelectul) noastră culege, organizează, clasifică datele și în cele din urmă emite judecăți bazate pe informațiile primite prin intermediul simțurilor. În mare măsură influențat de curentul scientist caracteristic acelei perioade, și prieten apropiat cu doi dintre renumiți savanți contemporani cu el, Robert Boyle și Isaac Newton, el intenționa să ofere cunoașterii o temelie științifică sigură. Citise cu mare interes *Meditațiile* lui Descartes, dar respinsese concepția raționalistă cuprinsă în concluziile sale. Pentru Locke, nu există o cunoaștere înnăscută, ci mai degrabă tot ceea ce știm este derivat din experiență, prin acțiunea lumii fizice asupra organelor simțurilor. Această concepție este cunoscută acum ca bază a „empirismului” și este una încă importantă, dacă nu în detaliu, cel puțin în esență, pentru Quine și

alți, gânditori moderni. Detractorii săi, raționaliștii (vezi Descartes, Berkeley, Leibniz) cu care empiriștii s-au luptat pentru supremația ideologică pe tot parcursul secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea, își au omologii moderni în adepții lui Noam Chomsky și a sa concepție a gramaticii generative sau înnăscute.

Locke afirmă că la naștere, mintea omului este asemenea unei coli de hârtie netipărită, sau tabula rasa, ce așteaptă să fie scrisă de către lumea experienței. Totuși, aceste idei pot fi clasificate în două categorii. Există idei simple și idei complexe. Cele simple sunt produsul imediat al stimulării senzoriale, în acest sens exemple ar fi „galben”, „amar”, „cald”, „rotund”, „tare”, etc. Ideile complexe sunt construcții din cele simple și sunt produsul operațiilor mentale interioare. Ele includ toate ideile noastre despre obiecte materiale familiare, cum ar fi masa, scaunul, calul, câinele și pisica. Dar ideile complexe nu au nevoie să reprezinte ceva real din lume. Această concepție justifică idei ca cea de unicorn, o idee comple-

xă formată prin alăturarea altor idei complexe, anume „cal” și „corn”.

În privința ideilor simple, Locke distinge între cele ce sunt calități primare ale obiectelor și cele ce sunt calități secundare sau explicitând, între calități considerate a fi inerente și esențiale tuturor obiectelor, și calități ce-și datorează prezența efectului pe care îl au obiectele asupra simțurilor noastre. Calități primare sunt soliditatea, întinderea, forma, mișcarea/repausul și numărul. Culoarea, mirosul și gustul sunt considerate calități secundare întrucât, potrivit lui Locke, ele nu sălășluiesc în obiecte, ci sunt produse în mod cauzal doar în mintea noastră, ca rezultat al acțiunii unei calități primare a obiectului asupra simțurilor noastre. Alternativ, putem concepe calitățile primare ca fiind obiective (există în realitate), iar cele secundare ca subiective (există doar în mintea observatorului). Să luăm în considerare una dintre întrebările capcană, cu siguranță cunoscută tuturor: un copac în cădere produce sunetul specific chiar și atunci când nu este nimeni prin preajmă să-l audă? Probabil că Locke ar răspunde că, în cădere, copacul produce anumite vibrații în aer, dar nu și „sunetul” în sensul strict al cuvântului, din moment ce sunetul nu este o calitate primară sau „reală”.

Această concepție, numită uneori „esențialism științific”, trimite la concluzia metafizică, plauzibilă multor gânditori moderni, că în lipsa unei minți care să perceapă, în lume nu există nimic în genul culorii, sunetului, gustului dulce sau amar etc., dar există cu adevărat forme, întinderi sau solidități, independent de perceperea lor de către cineva.

Două prietene talentate și sânguincioase

În general, adevăratele talente se manifestă deja în copilărie. Copiii înzestrați cu capacități deosebite în orice domeniu, trebuie îngrijiți și educați cu multă atenție. Sunt copii care sunt dotați chiar în mai multe domenii, atât la învățătură, cât și la sport sau alte activități în afara școlii. Școala românească din Jula are mulți elevi deosebiți, printre care se află și două prietene din clasa a doua, care abia au 8 ani și deja participă la nenumărate concursuri școlare și sportive. **Beata Magyar** și **Ecaterina Martin (Kata)** sunt pasionate de înot și, în același timp, le place mult să învețe și pentru școală.

Beata: – Îmi place foarte mult la școală. Îmi plac toate obiectele, dar mai ales matematica și cântul. Toate mă interesează.

Kata: – Și mie îmi place la școală. Ora mea preferată e matematica, pentru că îmi place să socotesc. Așa că și acasă petrec mult timp cu asta.

– Participați și la cursuri extrașcolare?

Kata: – La desen, la înot și la dansuri, la dansuri moderne.

Beata: – Și eu la fel, particip la aceleași cursuri ca și Kata. Dar mai umblăm și la ore de religie.

– Aveți cursuri preferate?

Beata: – Toate ne plac la fel.

– După câte știu, aveți rezultate bune la toate acestea. Așa este?

Kata: – Cele mai multe rezultate le avem la înot. Am luat de două ori locul 2 la bras și o dată locul 3 la sprint, pe județ și la concursuri orașenești.

Beata: – Eu am câștigat recent concursul județean la sprint, la Bichișciaba, și în multe locuri am mai luat locul 1 la bras. La înot pe spate am mai luat locul 3. De fapt, avem multe rezultate. La desen am câștigat concursul de ziua mamelor.

– De când faceți aceste activități?

Beata: – La concursuri de înot participăm de când am împlinit 4-5 ani. Când am avut 4 ani, am învățat să înotăm și apoi am început să participăm la concursuri.

Kata: – Când am fost la grădiniță ne-am dus la înot și de atunci mergem tot împreună. *Jeszenky Géza* ne este profesorul. El ne ajută să ne pregătim pentru întreceri.

– Ce faceți când aveți puțin timp liber?

Beata: – Bunica mea a fost profesoară de gimnastică și îmi place foarte mult să alerg cu ea. Când fugim, ea măsoară timpul. Facem de toate împreună.

Kata: – Îmi place să mă joc cu surioara mea și să mă uit cum își face temele de casă sora mea mai mare. Dar ne întâlnim des și cu Bea la noi sau la ea acasă și dansăm.

Beata: – Ne place să dansăm hip-hop, disco și multe altele. Suntem foarte mult împreună cu Kata, de la grădiniță suntem cele mai bune prietene.

– Vă place să citiți?

Beata: – Da, îmi place să

citesc. Citesc mult pentru școală, dar am și cărți pe care le-am primit de la familie. Îmi plac romanele pentru copii. Și de Crăciun am primit o carte foarte bună de la bunici.

Kata: – Și eu citesc mult acasă. Citesc de toate...

– După câte știu, voi ați fost și la concursul românesc de povești la Bichișciaba. Înseamnă că vă place și limba română?

Kata: – Da, ne place și orele de română. Pentru concursul de povești am învățat o poveste cu un șoricel. Foarte bine ne-am simțit la concurs și vom merge și data viitoare.

Beata: – Ne place și ora de religie cu părintele *Calinic*, care ne învață rugăciuni în românește și în tâmplări din Biblie. Mergem des la biserică cu clasa, dar merg și cu bunica, unde spunem rugăciuni.

Kata și Beata stau mult pe gânduri ce o să facă când vor fi mari. Kata vrea să devină medic, ca și părinții ei, iar Beata nu este hotărâtă încă, pentru că o interesează multe lucruri. Cele două prietene fac aproape totul împreună. La o vârstă fragedă, au deja multe succese, reușite, de care pot fi mândri nu numai părinții și bunicii, dar și școala lor.

R. Pățaș

Renovări la școala din Cenadul Unguresc

În aceste zile au început lucrările de renovare a Școlii generale din Cenadul Unguresc. În anii anteriori localitatea a obținut în jur de 60 de milioane de forinți prin proiecte, din care s-a reconstruit partea veche a grădiniței și se fac reconstrucții

la școală. Lucrările se vor finaliza pe la sfârșitul lunii mai. Din cei 60 de milioane de forinți obținuți prin concurs, 45 de milioane vor fi cheltuielile pentru renovări, iar restul de 15 milioane vor fi folosiți pentru obiecte noi.

R. P.

Premii speciale pentru eleve din Bătania

Săptămâna trecută am relatat despre Concursul de recitare Mihai Eminescu din Apatou, prima ediție pe țară, la care au participat elevi din școlile bilingve românești și cei din școlile în care româna se predă ca obiect de studiu. Din greșală, neintenționat, din clasamentul premianților

au lipsit două eleve din categoria școlilor bilingve. *Laura Stan* (cl. 6-a) și *Andreea Faur* (cl. 8-a) din Bătania au câștigat premiul special al juriului pentru recitarea frumoasă a poeziilor „Somnoroase păsărele”, „Revedere” și „Lectură”, „O rămâi” de poetul național român.

Elevi români la concurs de recitare

La Casa de cultură din Aletea a avut loc pe 22 ianuarie un concurs literar, organizat cu prilejul Zilei Culturii Maghiare. Alături de elevii din școala maghiară din localitate, din Leucushaz și Chitighaz, au participat și elevi ai școlii românești din Aletea. La concursul de recitare, *Elisei Cercea* s-a clasat pe locul 3, spre marea mândrie a profesorilor și colegilor săi.

Tablourile Irinei Pui în expoziție

Cu ocazia Zilei Culturii Maghiare, la Centrul Cultural „Erkel Ferenc” din Iula a fost organizată o manifestare cultural-literară, în cadrul căreia s-a acordat loc muzicii, poeziei, prozei și artei plastice. Programul din 22 ianuarie a fost deschis de primarul dr. *Perjési Klára*, care a vorbit despre locul artiștilor iulani în cultura maghiară.

Printre expozanți s-a aflat și româncă *Irina Pui* din Iula, absolventă a Facultății de arte plastice din

cadrul Universității de Vest din Timișoara. Irina a oferit pentru această expoziție patru picturi. „Am adus un portret, pe care l-am făcut cu trei ani în urmă, am adus ceva abstract-figurativ, în stil cubist și două schițe din lucrările mele de diplomă și titlul acestora e Fereastră. Această expoziție mi-au anunțat-o repede și trebuia să aleg foarte repede dintre cele existente. Le-am ales pe acestea, fiindcă îmi plac cel mai mult. În fiecare tablou e

ceva din mine, ce mă caracterizează. Culoarele folosite îmi caracterizează starea sufletească în perioada respectivă”, a declarat Irina Pui, informându-ne că se pregătește pentru o expoziție personală, în aula poștei din Iula, pe la sfârșitul lunii aprilie, unde îi vor fi expuse 20 de lucrări. Tânără artistă își dorește cât mai multe expoziții și vrea să-și prezinte lucrările și pentru publicul internațional.

R. Pățaș

Protocol vamal româno-maghiar

Șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră Române, chestorul *Nelu Pop*, și șeful Comandamentului Național al Grănicerilor din Ungaria, generalul *Benedek József*, au semnat, la începutul acestui an, în punctul de trecere al frontierei Ártánd-Borș, un protocol privind planul de cooperare și de control cu o singură oprire între cele două țări, înfăptuind ziarul „Crisana”.

Întâlnirea, prima din acest an, între partea română și cea maghiară, a vizat semnarea protocolului între reprezentanții celor două țări și analizarea activității desfășurate de echipele mixte de control în primele zile ale anului 2007. Generalul *Benedek József* a ținut cu această ocazie să felicite România pentru aderarea la UE, oficialul maghiar precizând că autoritățile ungare vor acorda tot sprijinul necesar României.

Conform analizei efectuate, din prima zi a anului și până în prezent, peste 70% dintre cetățenii români care au ieșit din țară prin punctul comun de trecere al frontierei au prezentat la control cartea de identitate. „Subliniez încă o dată importanța acestui tip de control, care aduce cel

puțin trei beneficii românilor. Astfel, timpul de așteptare s-a redus cu circa 70%, oprirea se face o singură dată, iar ieșirea din țară este posibilă doar cu document de identitate. Precizez că noul tip de control nu scade cu nimic securitatea frontierei”, a declarat chestorul *Nelu Pop*, adăugând că „chiar dacă cetățenii nu mai sunt implementați în baza de date, aceasta există și este permanent actualizată. Cooperăm cu serviciile de informații din țară și cu alte autorități competente, motiv pentru care semnele de întrebare privind posibilă ieșire din țară a unor urmăriți general nu sunt întemeiate”, citează presa orădeană. *Nelu Pop* a mai spus că principalele obiective pe care le are în vedere poliția de frontieră pentru anul 2006 sunt descentralizarea și implementarea unui nou concept de supraveghere a frontierelor, în special a frontierelor externe ale UE. După semnarea protocolului, responsabilii români și cei maghiari s-au convins de modul operativ în care se desfășoară controlul documentelor, vizitând atât punctul de intrare, cât și pe cel de ieșire din țară.

R. Pățaș

Aradul în imagini

Vineri, 19 ianuarie, la Centrul Cultural din Iula a avut loc vernisarea expoziției de artă fotografică „Aradul în imagini” din cadrul programului „Strângeri de mâini”.

Anul acesta a fost organizată pentru a 12-a oară întâlnirea Consiliului local din Iula cu oficialitățile Consiliului local din Arad, ocazie cu care această expoziție a mai fost prezentată și la Budapesta, în sediul Asociației de Protejare a Patrimoniului din strada Eötvös nr. 10. Și-au expus operele artiștii fotografi *Florin Hornoiu* din Arad și *Bagyinszki Zoltán* din Iula.

A.L.C.

Nou post tv pentru români

În cadrul ședinței din 9 ianuarie a Consiliului Național al Audiovizualului din România, Xedox Exim SRL a primit licența pentru serviciul de programe West TV, din Arad, ce se dorește o alternativă la studioul regional TVR 2. Potrivit agenției RGN-Press, acesta va difuza emisiuni pentru românii din Ungaria, Serbia, precum și programe pentru minoritățile din România.

R. P.

Emisiunea în Limba Română a Televiziunii Maghiare se difuzează în fiecare miercuri, de la ora 13.00, pe canalul 1 al postului public, iar reluarea are loc vineri, de la ora 10.35, pe programul 2 al Televiziunii Maghiare.

„Român m-am născut și român o să mor...”

Interviu cu Mihai Bihari, episcopul bisericii ortodoxe din Bichișciaba

Mihai Bihari s-a născut la 17 iunie 1929, la Micherechi, într-o familie de țărani, de unde a primit o educație corectă, cinstită, axată pe cunoștința datoriei. Primele opt clase ale școlii generale le-a terminat în satul său natal, după care și-a ajutat părinții la muncile zilnice. S-a confruntat în viață cu o mulțime de greutăți, necazuri, dar pe undeva aceste condiții au determinat mentalitatea, gândirea și atitudinea sa față de lume, de oameni. Poate de aceea a fost întotdeauna mai înțelegător și mai tolerant față de problemele care i s-au ivit în viață.

Numele moșului o pierit...

– Am fost trei frați la părinți și am fost săraci destul când ne-am născut. Atunci așa or fost vremurile... Suntem trei frați, cu trei nume diferite. Fratele mai mare, Gheorghe, o purtat numele bunicului până la moarte. Pe el l-o chemat Dulău, primind numele familiei mamei noastre, deoarece părinții noștri, la nașterea lui, nu erau cununați, ci – așa cum se făcea pe vremuri – or fugit. Din păcate, numele bunicului o pierit odată cu el, Dumnezeu să-l odihnească, pentru că și fratele are două fete, nu a avut feciori, care să-i ducă numele bunicului mai departe. Eu am fost al doilea la părinți. Eu sunt, de fapt, Buta, așa cum l-o chemat pe taicămeu, dar mai târziu, după ce am făcut armata, mi-am schimbat numele în Bihari. Sora mea, Florica, o fost cea mai mică, ea s-o născut în 1932. Numai pe ea o mai am...

La școala din sat

– Școala am făcut-o în satul meu natal, în clasele 1-2 am învățat limba română și de la 3-8 am învățat la școală în limba maghiară, pentru că numai în primele două clase s-a învățat românește. După ce am terminat școala, am stat acasă la părinți, că or avut oleacă de pământ și am umblat la lucru. După ce am terminat serviciul la militarie, am venit să lucrez la Bichișciaba. În 1955 m-am căsătorit, cu soția mea, avem doi băieți. Amândoi copiii mei or făcut școala la Julia, la școala românească, iar Mihai o terminat acolo și liceul. Acum sunt la casele lor amândoi și fiecare are la rândul său doi băieți. Am copii tare buni și cumsecade. Acum

sunt la casele lor, cel mare locuiește la Julia, iar cel mic stă la Mohács.

După 1956, opt ani am fost director la uzinele de sifon din județ, apoi am mers la abatorul de păsări din Bichișciaba, unde am lucrat până în 1972. La abator am fost șofer, aveam drumuri multe la Budapesta și în județ, și în opt ani de zile am făcut cu mașina 937.000 de kilometri. Din 1972 m-am angajat la calea ferată, pentru că o trebuit să ajut părinților să-și facă casa din nou și de acolo am ieșit la pensie. Soția mea o lucrat la fabrica de confecții din 1951 până la pensie.

În gospodăria părinților

– În anul 1970, când or fost inundațiile la Micherechi, și casa părinților mei o fost distrusă, iar în 1972 o trebuit să o facem din nou. O fost mare necaz atunci în județ și nu se găsea material de construcție. Cei care or avut cunoștințe or primit mai repede material. Așa am refăcut casa, că o cameră care o

fost către ogradă, mai în spate, o rămas, și acolo or stat părinții mei până am ridicat casa din nou. Când s-o făcut casa părinților, din 1972 și până în 1984, mai mult am fost la Micherechi decât la Ciaba. O trebuit să fiu acolo până s-o ridicat casa și am lucrat acolo foarte mult. Am avut și datorie la ridicarea casei, pentru că părinții nu au avut pensie. Până ce ne-am plătit datoriile ne-am ocupat cu părinții și cu crescătorie de găini și am avut și o dăcie. Puneam la clocit câte 5000 de ouă odată și puții îi vindeam, o fost când în 27 de sate am umblat cu ei.

La servicii făceam 260 de ore pe lună, la Micherechi eram la lucru câte 300 de ore pe lună, așa că nu multă vreme mi-am petrecut pe-acasă. După ce o murit tata, am umblat la casa părintească s-o ajut pe mama la lucru. O fost

an când am însemnat că de 160 de ori am mers la Micherechi.

Colaborator la ziarul românesc

– În tinerețe am activat la Uniunea Românilor din Julia, și din 1956 am avut și un contract de colaborare cu ziarul „Libertatea noastră”. Am scris articole și am trimis tot timpul fotografii de la evenimentele mai importante, la care am participat. Pe acea vreme nu or fost mulți colaboratori la ziar. Prima fotografie pe care am trimis-o la Uniunea Românilor din Ungaria o fost în anul 1948. M-o preocupat întotdeauna fotografiatul, făceam fotografii din plăcere și tot din plăcere scriam și articole la ziar. Și acuma am două aparate foto, dar acuma nu mă mai preocupă așa ca în tinerețe.

Român

din totdeauna

– Eu român m-am născut și român o să mor, tot român m-am simțit oriunde am fost, și niciodată nu am negat acest lucru, cu toate că multe necazuri am avut din partea asta. Oricum vorbim noi despre prietenie și înfrățire, românii-i român, unguru-i ungur. Noi, care ne-am simțit români, am ținut legătura întotdeauna. Când s-o înființat aici autogovernarea românească, am auzit de la unul și de la altul că vom avea aici la Bichișciaba reprezentanți pentru noi românii și de atunci eu îi caut mereu. Ar fi aici la Ciaba aproape o mie de români, dacă s-ar ține toți români, dar s-au maghiarizat mulți dintre ei și copiii lor nu mai știu vorbi românește ca și copiii mei, abia vorbesc românește chiar dacă la școala românească or umblat. Eu m-am născut ortodox și țin mult la credința mea... Din 1995 sunt episcop la biserica ortodoxă din Bichișciaba. Înainte am umblat la biserică ca un simplu credincios, dar din 1995 domnul Gheorghe Gros m-o rugat să activez și eu la biserică și așa am ajuns episcop. Timp de șase ani am fost și membru în Adunarea Eparhială.

Bătrânețe haine grele

– Cu doi ani în urmă am sărbătorit cu soția mea 50 de ani de căsnicie. Acuma și noi suntem pensionari, ne pare bine că trăim. Nu ne mai ocupăm cu nimic. Când am împlinit 75 de ani, am primit de la băiatul meu un computer și am învățat să scriu la el și mă mai și joc. Am legat și internetul, așa că ziua îmi pierd timpul cu asta, e foarte interesant. Copiii noștri sunt bine, au serviciile lor, nu am avea acuma la bătrânețe probleme dacă nu am avea și eu, și soția mea probleme de sănătate. De aproape 20 de ani suntem bolnavi cu inima, avem probleme cu tensiunea. În fiecare duminică mă bucur că sunt bine și pot merge la biserică. Așa e bătrânețea, grea... Anca L. Crișan

Fane Aragaz și penele de graur

–balada găinii mucalite–

A fost odată ca-n povești
A fost ca niciodată
O cameră fără ferești
Și ușa încuiată.

De ceară picuri picurau
Pe lespede vecină
De unde zmeii mi-o visau
Pe-a mea Eufrosină.

Ileană nu și nici nu Cosânzeană
Păroasă tare la subțiori
Rămasă mie de pomană
Copil din frunze fără flori.

Oglindă-n tindă, oglinjoară
De ce nu-i spunem cepei praz
Când Făt Frumosul de aseară
E-același Fane Aragaz.

Să-l fi văzut alaltăieri
Cu penele-i de ceară
Subit însă crescuse ieri
În astăziul de-aseară.

Ce mândre pene de topaz
Și jeg ascuns de aur
Icar zis Fane Aragaz
Sub penele-i de graur.

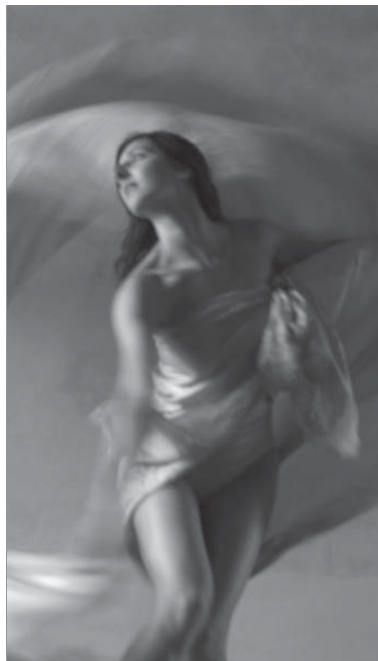

Zaraza 'lu Manole

Îmbuibat cu strivirea
a mii de melci,
Alintat de linsul uscării,
Biserici zidește Manole în beci,
Clopotnițe-n albia mării.

Privește Manole,
plivește scâncind,
Prăsește-n iertare cucută,
Orbit de-ntuner, ridicol iubind
Aceeași vocală mută.

Catedrală scâlâmbă cu aluri
de șură,
Behăindu-și ultimul dangăt
în noi,
Zarază cu rochia fadă, sură
Mireasă trimisă 'napoi.

Lumânare de seu

Și-ai mei munți „duhovnici au intrat în ceață”
L-a surprins tăcerea pe-un cal călător
Țapii plâng că podul e din varză creață
Și că lupu-și dorește un alt abator.

Diseară e bal și „trăsura-i la scară”
Vizitiul în cort împletește seringi
Te rog frate, pentru-a multipla oară.
Fi mai tandru când în groapă mă-npingi.

Am avut păduchi, zic, acum am râie
Renegat mă scarpin în suflet și plâng
În loc de prieten, mi-am luat o momâie
Măcar nu râde când coastele-mi frâng.

Stau singur la ușa cortului, Doamne
Mă cheamă lov, și mi-e tot mai greu
„Nu voi sicriu bogat”; doar două lemne
Să-mi apăr de viitor lumânarea de seu.

Înmormântați-mă-ntr-un clopot

–dacă n-aș fi nemuritor–

Când veți vedea că am murit,
Vă rog să nu mă dați viermilor;
Au dinții mai tari
Decât costumul fals de mătase
Și penele false de rumeguș.
Vă rog să mă credeți pe cuvânt
Că sufăr de claustrofobie
și vertij.
Căutați-mi vă rog, un clopotar;
Un clopotar cu relații la breasla

clopotarilor,
Îndeajuns de ajuns,
Ca să toarne un clopot nou
după o rețetă nouă.

Spuneți-i să nu se teamă:
În bronz îmi voi pierde orice
urmă.
În turlă însă,
Voi învia în fiecare dangăt.

Poezii de Romulus Câmpan

M-am născut prea târziu

Mi-am retezat întoarcerea
în mine,
Blegit, descurajat de epigoni.
Dacă puținul chicotit
n-arată bine,
Corală-i orz și găștele sunt pomi.

Calabalâc stingher
sunt mie însumi,
N-am bani de ricșă-s tras de boi,
Vă rog, vă cer, să dispăreți
din gându-mi;
L-ați împruțit cu zoaie și noroi.

Ce bine că diseară nu e mâine,
Și că Zalmoxe nu e Dumnezeu,
Pe toba-mi veche pielea-i
tot de câine;

Nu suge silicon copilul meu!
Îmi pare rău c-am regretat
vreodată,
Ce-am azvârlit, gândit
și înjosit,
Acelor vouă care niciodată,
N-ați scris nimic
dincoace de scârbit.

Născut la Baia Mare, emigrat în Ungaria în 1990, Romulus Câmpan a devenit creștin în 1991.

Absolvent al Universității Emanuel din Oradea, licențiat în Teologie, cu Certificat în Educație de la Universitatea Oradea, este profesor de limbile română și engleză, filozofie și științe biblice. Scrie poezii din școala generală.

Poetul mărturisește: „Sunt infectat pe veci cu poezie... din 1990 agonizez căutându-mă în poezia care mă bântuie.”

Mormântul Giocondei

Un cercetător florentin, specialist în Gioconda, afirmă că a descoperit cu certitudine când a murit Mona Lisa, la 15 iulie 1542, precum și locul unde este înmormântată, o mănăstire din centrul Florenței, unde și-a petrecut ultimii ani din viață, relatează AFP.

Giuseppe Pallanti susține că a găsit, explorând arhivele unei biserici din centrul istoric al Florenței (Toscana), un act de deces care face referire la soția lui Francesco Del Giocondo, moartă la 15 iulie 1542 și înhumată la Sant'Orsola, potrivit presei italiene.

Pe numele său adevărat Lisa Gherardini, Gioconda s-a născut în mai 1479 și a fost cea de-a doua soție a unui bogat negustor de mătase, Francesco del Giocondo, cu care a avut cinci copii. Potrivit cercetătorilor, ea l-a inspirat pe Leonardo da Vinci pentru celebrul său tablou expus la Muzeul Luvru din Paris.

Mona (Monna în italiană) Lisa ar fi decedat la vârsta de 63 de ani în mănăstirea Sant'Orsola, unde s-a retras pentru a petrece ultimii ani din viață. Situația nu departe de bazilica San Lorenzo, ea este în prezent abandonată.

„În această mănăstire și-a plasat Mona Lisa ultima fiică, Marietta, care a intrat apoi în ordin. Și tot acolo Lisa, așa cum era prevăzut în testamentul

soțului decedat cu patru ani înaintea ei, și-a găsit sfârșitul”, a declarat Giuseppe Pallanti pentru La Repubblica.

Identitatea Giocondei continuă să suscite o dezbatere, unii experți nefiind de acord că Lisa Gherardini a fost modelul care l-a inspirat pe Leonardo da Vinci. Potrivit cercetătorului florentin, Carlo Pedretti, expert recunoscut în

Leonardo da Vinci, ar vrea ca presupusele rămășițe trupești ale Monei Lisa să fie exhumate și făcă obiectul unei analize ADN. „Grație tehnicilor actuale, oamenii de știință ar putea să-i reconstruiască aspectul fizic, poate chiar chipul, și să aducă astfel o contribuție importantă în vederea identificării modelului tabloului”, a declarat el.

Pe skateboard, 6.000 de km

Un britanic a parcurs pe skateboard 5.823 de kilometri traversând Australia, relatează AFP. *Welshman Dave Cornthwaite*, 27 de ani, a sosit pe 22 ianuarie, la Brisbane, pe coasta estică a continentului Australian, după ce a plecat în urmă cu cinci luni din orașul Perth. „Uneori a fost foarte dificil și nu vreau să spun că nu am intenționat, de mai multe ori, să arunc placa într-un zid”, a declarat Cornthwaite la sfârșitul călătoriei sale.

Cărți pe telefonul mobil

În Japonia, cărțile ajung tot mai mult pe telefonul mobil, relatează AFP. Piața electronică le permite, deoarece ecranele au devenit mai mari și au rezoluție tot mai bună. Înainte de anul 2002 nu exista nici o carte electronică pentru telefoanele celulare.

Astăzi piața japoneză atinge o valoare de 31 de milioane de euro, egală deja cu piața cărților electronice pentru calculatoa-

re și agende personale. Jurnalele din volumele vândute pentru telefoane celulare sunt benzi desenate. Se vând foarte bine și romanele de dragoste pentru adolescenți și „Bunele maniere pentru salariați”. Pentru a citi cărți pe telefonul mobil este necesară înscriserea pe site-uri care au biblioteci online. Pentru achiziționarea unei astfel de cărți prețul variază între 70 de eurocenți și 10 euro.

A murit ultimul personaj din „Moromeții” lui Preda

Ultimul personaj din romanul „Moromeții” al lui Marin Preda a fost condus

săptămâna trecută pe ultimul drum. Florea Gheorghe, dascălul din sat în romanul lui Marin Preda, dar și învățător timp de mai bine de 40 de ani, a murit pe 8 ianuarie, cu doar o lună înainte de a împlini 100 de ani. La înmormântare au participat toți elevii de la școala din Siliștea – Gumești, județul Teleorman, el fiind pentru ei o legendă vie. În Siliștea Gumești chiar există Ilie Moromete, un bărbat de aproape 90 de ani, care nu are însă nici o legătură cu personajele lui Marin Preda.

R.P.

U M O R

Tehnologia femeilor

Doliu în sportul românesc

Maria Cioncan, o viață dedicată atletismului

Atleta Maria Cioncan, medaliată cu bronz la Jocurile Olimpice de la Atena, în proba de 1500 de metri, a decedat duminică, 21 ianuarie, într-un accident de mașină. Atleta româncă a suferit un accident rutier pe o șosea din Bulgaria, la 20 km de Plevna. Maria, care venea dintr-un cantonament în Grecia, conducea o Skoda Fabia, în momentul în care a derapat și s-a izbit de un copac, decedând pe loc.

Maria Cioncan s-a născut în localitatea Maieru din județul Bistrița-Năsăud, pe 19 iunie 1977. Înaintea Mariei, comuna Maieru era cunoscută prin locul copilăriei romancierului Liviu Rebreanu, care mărturisea: „În Maieru am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele.” După Jocurile Olimpice din 2004, locuitorii micii așezări au primit-o pe Maria ca pe un erou, scrie Hotnews.ro.

De mic copil, Mariei îi plăcea să alerge, ea străbătând drumurile și dealurile din jurul satului alături de sora sa. Copilăria Mariei a fost una dificilă. Provenind dintr-o familie modestă, ea își amintea greutățile într-un interviu acordat ziarului Clujeanul: „Părinții mei nu aveau posibilități să mă ajute. Mama e casnică, iar tata lucra la o carieră de piatră. Viața la țară nu e atât de ușoară cum cred unii; uneori îmi venea să las totul baltă. Dar a doua zi o luam de la capăt.”

Maria s-a îndreptat spre atletism în 1991, la vârsta de 14 ani. Prima pereche de încălțări a primit-o de la Gabriela Szabo, altă alergătoare celebră a Bistriței. Antrenorul Ștefan Beregszaszi a acceptat s-o îndruma, ceea ce i-a schimbat total viața și cariera Mariei. „Domnul profesor a avut grijă de mine încă de la început. Îi spun Tati pentru că s-a comportat cu mine ca un părinte. Lui îi dato-

rez toate rezultatele pe care le-am obținut”, a descris Maria relația cu Beregszaszi.

S-a îndreptat spre probele pe distanțe medii, preferata ei fiind cea de 1500 de metri. Aici a reușit prima mare performanță: locul 1 la Cupa Europei, în 2002.

În 2003 a devenit campioană națională în probele de 800 metri și 1500 metri.

Adevărata recunoaștere a venit în vara lui 2004. Olimpiada de la Atena consimna absențele campioanelor Gabriela Szabo și Violeta Beclea Szekely, de aceea atletismul românesc nu avea pe cine să se bazeze în cursele pe distanță medie. Dar, de nicăieri, a apărut Maria Cioncan care a obținut bronzul la 1500 metri.

„Această medalie îmi va schimba viața. Nu voi mai umbla în opinci”, declara ea imediat după încheierea fi-

nalei. Pe podiumul de premiere, Maria nu și-a putut stăpâni lacrimile, plângând câteva minute bune.

Medalia i-a adus 33.000 de euro din partea Comitetului Olimpic Român. Primăria clujeană a adăugat 100 de milioane de lei și promisiunea că Mariei i se va atribui un apartament prin programul ANL. În 2006, primarul Clujului Emil Boc i-a înmănat diploma de Cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca.

La aceste recompense se adaugă una din partea antrenorului Ștefan Beregszaszi, care i-a dăruit elevei sale propria sa mașină.

În 2005 a obținut locul 2 la Cupa Europei, tot la 1500 metri, dar a ratat participarea la Campionatul Mondial de la Helsinki din cauza unei rupturi musculare.

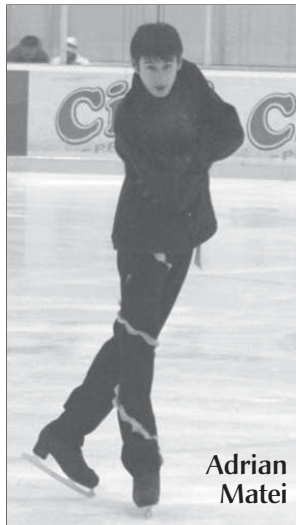
Maria Cioncan se pregătea pentru Campionatele Mondiale din vară, programate în Japonia, la Osaka. În momentul accidentului, ea revenea de la pregătiri, pe care le susținea aproape în fiecare an în Grecia.

După retragerea din activitate, Maria își dorea să devină antrenore. În acest sens, în 2004 a absolvit cursurile Facultății de Educație Fizică și Sport. Se înscriesese la cursuri pentru Masterat, specializarea Știința Sportului. Își dorea să-și dea apoi și doctoratul în acest domeniu.

Un stupid accident de mașină a încheiat visurile unei fete, care și-a croit drumul dintr-un sat din județul Bistrița-Năsăud până pe podiumul de premiere al unei Olimpiade. Pe 19 iunie ar fi împlinit 30 de ani.

Patinaj artistic

Reprezentanții României la Europene

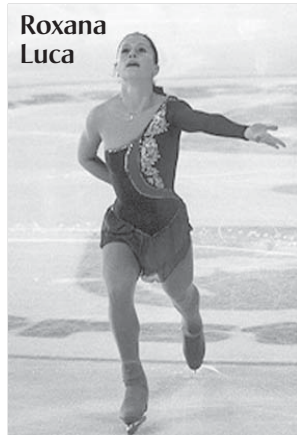

Adrian Matei

În perioada 22-28 ianuarie, la Varșovia au loc întrecerile Campionatelor Europene de patinaj artistic. România este reprezentată de trei patinatori: Roxana Luca, Zoltan Kelemen și Adrian Matei.

Roxana Luca și Adrian Matei sunt componenți ai Clubului Sportiv Triumf din București, iar Zoltan Kelemen este student la Academia Națională de Educație Fizică și Sport - ANEFS.

Aflată înainte de întreceri la Universiada de iarnă de la Torino, Roxana Luca a mers direct la cea mai importantă competiție a patinatorilor europeni, în timp ce Zoltan Kelemen și Adrian Matei au plecat sâmbăta trecută spre Polonia. Cristache Mitrea, secretar general al Federației Române de Patinaj, a declarat că Roxana Luca poate să ajungă în primele 20 de locuri, iar la băieți, obiectivul este un loc în primii 24, cu șanse mai mari pentru Zoltan Kelemen.

Roxana Luca

Schiori.ro

Blog-ul celor pasionați de schi

Unde se schiază, care este echipamentul necesar, care sunt cele mai bune pârtii și când este bine să fii acolo.

Acest blog este extrem de util pentru cei care nu pleacă în vacanța de iarnă fără să-și ia schiurile în spate.

Fotbal

Cebanii se vor antrena cu patru echipe românești

Fotbaliștii de la echipa Bichișciaba 1912 Előre SE NB II se vor antrena cu patru echipe din România. Pe 24 ianuarie, fotbaliștii din Salonta au jucat un meci de antrenament cu cei din orașul de reședin-

ță. Cebanii vor primi pe 10 februarie fotbaliștii din Oradea, pe 17 februarie vor juca cu o echipă din Nădlac, iar cu o săptămână mai târziu va sosi la Bichișciaba jucătorii de fotbal de la FC Voința Macea Arad.

TVR 1

Luni 29 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 7.55 Puterea florilor 8.00 Celebritățile timpului tău **10.00 Atenție! Se cântă din nou** 11.00 Ne vedem la...TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Sănătate pentru toți! 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Foc încrucișat. Documentar 20.10 Regii blestemați 21.05 Reflector 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Nocturne 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Horia Moculescu în „Atenție! Se cântă din nou”

Marți 30 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară (R) 9.20 Puterea florilor. Documentar 9.30 Profesioniști (R) 10.30 Sănătate pentru toți! 11.00 Ne vedem la...TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Documentar 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Între bine și rău 20.50 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Dinastia 22.50 Celebritățile timpului tău 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Miercuri 31 ianuarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară (R) 9.30 Garantat 100% (R) 10.25 Documentar 11.00 Ne vedem la...TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Deliciile bucătăriei 14.30 Oameni ca noi 15.00 Magazin pentru alte naționalități 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Serial. Fantoma de la operă 20.20 Ochiul magic 21.15 Un european ca mine 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Lumea citește! 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Joi 1 februarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară (R) 9.30 Ochiul magic (R) 10.30 Un european ca mine 11.00 Ne vedem la...TVR! 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Călătorii culinare 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Povești întinse 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Film. J.D. Cahill 21.10 Atunci și Acum 21.45 Jurnalul TVR 22.15 Prim plan 23.00 Serial. Viața ca-n film.

Vineri 2 februarie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.10 Dis-de-seară 9.10 Puterea florilor 9.40 Lumea citește (R) 10.30 Dănuț SRL (R) 12.00 Serial. Hannah Montana 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.00 Călătorii culinare 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Interes general 16.45 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.20 Stele de...5 stele 20.50 Serial. Lost: Naufragiații 21.45 Jurnalul TVR 22.20 Film. Lumea lui Garp.

Sâmbătă 3 februarie

6.00 Film. Fascinația zborului 6.30 Serial. Răpit de pirați 7.00 Serial. La Zoo 7.10 Desene animate 8.00 Vreau să fiu...cu Itsy și Bitsy 8.30 Joaca de-a poveștile 9.00 Arca lui Noe 9.35 Agitație în grădină 10.30 Cinemaniaci 11.00 Cartea europeană 11.35 O vedetă...populară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Film. Condurul și trandafirul 15.30 Parteneri de week-end 16.00 Serial. La poliție sau la mânăstre 16.50 Celebritățile timpului tău 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Eurovision 2007 21.00 Profesioniști 22.10 Film. Zatoichi.

Duminică 4 februarie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.20 Dr. Fix 8.30 Elefantul cu bulină 9.00 Numai cu acordul minorilor 10.00 Dinozaurii-înainte și după 10.35 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Parfum de glorie 14.00 Atenție! Se cântă din nou 15.20 Tezaur folcloric 16.30 Supermarket de divertisment 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Duplex 21.05 Garantat 100% 22.10 Film. Urmărirea periculoasă.

TVR 2

Luni 29 ianuarie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Top 7. (R) 7.30 Dincolo de hartă (R) 8.00 Coolmea distracției (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Egipt. Documentar 11.30 Natură și aventură (R) 12.00 Fără limite (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 E Forum 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Ochiul științei 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Populații străvechi 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Agentul CIA 23.15 Desene animate.

Marți 30 ianuarie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Ochiul științei 7.30 Serial. Aventuri din Kytera 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Populații străvechi 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Amazonia. Documentar 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Manon, fata izvoarelor 23.40 Desene animate.

Miercuri 31 ianuarie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.30 Serial. Aventuri din Kytera 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Școala părinților 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Dinotopia 17.00 Lecția de...istorie 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Regulile atracției.

Joi 1 februarie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.00 Lecția de...istorie (R) 7.30 Serial. Aventuri din Kytera 8.00 Serial. Dinotopia (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine 11.25 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Vânătorii de comori 17.00 Lecția de...sănătate 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Câtiva pași spre un management mai bun 19.00 Arena leilor. Documentar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Iubiri și secrete 23.00 Marcă înregistrată 23.30 Desene animate.

Vineri 2 februarie

6.00 ABC...de ce? (R) 6.30 Serial. Sabrina 7.30 Serial. Aventuri din Kytera 8.00 Serial. Vânătorii de comori 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Lege și ordine (R) 11.25 Câtiva pași spre un management mai bun (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC...de ce? 13.30 Serial. Aventuri din Kytera 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR (R) 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Vânătorii de comori 17.00 Secretele unei afaceri. Documentar 17.35 Serial. Lege și ordine 18.25 Lecții de supraviețuire 19.00 D'ale lui Mitică 20.00 Ora de știri 21.10 Campionatul de comedie 22.10 Coolmea distracției.

Sâmbătă 3 februarie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Secretele unei afaceri 7.00 Serial. Încurcăturile lui Zack 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Campionatul de comedie (R) 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Atlas 12.00 Arena leilor (R) 13.10 Film. Orgolii 15.00 Bazar (R) 15.30 De la carte la film 16.00 Serial. Miracole 17.00 Rugby: Anglia-Scotia 18.50 Europa altfel 19.05 Serial. Unitatea specială 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Vila din Florența.

Duminică 4 februarie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.00 Serial. Încurcăturile lui Zack 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia **10.30 Sport extrem** 11.00 Planeta Pământ 12.00 Serial. Verdict crimă 13.00 Povestea de aur 13.30 EU-RO Case (R) 14.00 Jamie se întoarce la cantina școlii 14.30 Arta supraviețuirii (R) 15.30 Dincolo de hartă 16.00 Serial. Tequila și Bonetti 17.05 Serial. Farmece 18.00 Egipt. Documentar 19.00 Revoluția imagină, sau monarhia austro-ungaro-română. Documentar 19.45 Aveam 12 ani în '56 20.00 Ora de știri 21.40 Film. Plumbul din sânge.

Sport extrem

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

29 IANUARIE, LUNI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

30 IANUARIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

31 IANUARIE, MIERCURI (Petru Cămpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

DESPRE SCHIMBĂRILE DE LA 1 FEBRUARIE ÎN PROGRAMELE ROMÂNEȘTI DE RADIO GĂSIȚI INFORMAȚII ÎN PAGINA A 4-A

Ecranul nostru

31 ianuarie 2007 (mtv ora 13.00)
Reluare: 2 februarie 2007 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul televizat al românilor din Ungaria vă va oferi un reportaj realizat la spitalul din Macău, unde zilele trecute a sosit un grup de medici din Arad, cu scopul de a se perfecționa în tratarea bolilor de urgență. De altfel, directorul spitalului în cauză, este român originar din Chitighaz. În a doua parte a emisiunii, Petru Cămpian ne va informa despre schimbările din viața programelor românești de la radio. Realizator: **Tiberiu Boca**

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni 9.00–12.30

Marți închis

Miercuri 9.00–12.30

Joi 9.00–12.30

Vineri 9.00–12.30

Sâmbătă-duminică închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465-130
Fax: 66/465-142
Mobil: 30/695-7181

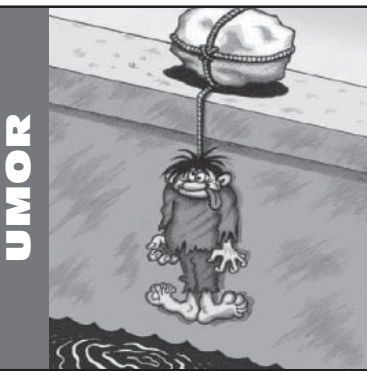
DEX
online

Dicționare ale limbii române

www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rrr.ro

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 29 ianuarie, luni – ora 19.00
– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz
– Frecvențele posturilor teritoriale

Femei care „vorbesc” prin cântecul tulnicului

De când se știe, moșii cântă la tulnic. Originea instrumentului este controversată. Unii istorici spun că există încă de pe vremea dacilor. Alții susțin că este de dată mai recentă. În zonele unde oamenii trăiesc la mari distanțe unii de alții, ei foloseau toaca pe lemne sau metale și, apoi, tulnicul pentru a anunța furtuni, incendii, nașteri, căsătorii etc. Tulnicul era folosit mai ales ca mijloc de comunicare între oameni. Existau semnale specifice pentru fiecare preocupare importantă a moșilor. Pentru chemarea la făcutul clăilor, pentru chemarea oilor, pentru chemarea la sezătoare, pentru chemarea drăguțului etc. În Apuseni mai sunt și azi câteva tulnicărese și câțiva meșteri bătrâni, care cunosc secretul tulnicelor. Zilele trecute, în casa familiei lui *Ioan Cozma* din Micherechi am avut bucuria de a cunoaște două tulnicărese din Avram Iancu, fosta comună Vidra de Sus, localitate de la poalele renumitului Munte Găina.

„Eu provin dintr-o familie de țărani. Ca să câștig niște bani cu care să mă pot întreține la Colegiul Pedagogic din Cluj, eu grieam de vaci. Stând cu vacile pe câmp, m-am învățat să cânt din tulnic”, ne-a mărturisit doamna *Argentina Flocă* din comuna Avram Iancu, județul Alba, una dintre cele mai bune și renumite tulnicărese, care are și o formație numită „Perla Apusenilor”, alcătuită din elevii școlii generale din comuna Avram Iancu.

Odinioară, nu era zi în care dealurile Apusenilor să nu fie învăluite în sunetul inconfundabil al tulnicului. Acesta chema la luptă, anunța incendiile sau, pur și simplu, vestea bucuria celui care sufla în el. Acele vremuri au trecut, istoria s-a schimbat, și tulnicul, ca de altfel atâtea alte obiecte ale gospodăriei țărănești, și-a pierdut funcționalitatea. Asemănător trâmbițelor din Polonia sau Elveția, tulnicul românesc reprezintă unul din cele mai vechi mijloace de comunicare.

„Pe vremuri cântau la tulnic în primul rând

bărbații, doar mai târziu au început să cânte și femeile. La noi n-au existat telefoane până acum trei ani, deci tulnicul a fost un important mijloc de comunicare”, ne-a mai povestit doamna Flocă. „Am adus aici, la Micherechi, două tulnice de 2,60 m, și îmbrăcată în costum național, le-am prezentat școlarilor din Micherechi un program în care am cântat la tulnic și le povesteam despre istoria noastră. După ce am cântat, i-am invitat și pe copii pe scenă să încerce și ei să cânte la tulnic.

În satele răsfirate pe coamele Munților Apuseni sunt tot mai puțini cei care știu să facă tulnicele să „sune”. O reprezentantă a generației mai tinere este *Daciana Heler*, profesoară de română și engleză, soția primarului comunei Avram Iancu. „Fiind colegă la școală cu doamna Argentina, am învățat de la ea să cânt la tulnic. Aceasta este o tradiție străveche în zona noastră și suntem responsabili să o păstrăm. Acest lucru

îl spunem și copiilor la școală. Cântatul din tulnic e frumos, deoarece comuna Avram Iancu e întinsă pe o suprafață destul de mare, dealuri în special, și rezonanța trece dintr-o parte în alta. Tulnicele se folosesc și astăzi. Seara, când stai în curte, de multe ori se aude vuietul tulnicului...”

Și de unde cunoștința celor din Micherechi cu tulnicăresele din Avram

Iancu? A fost suficientă o ploaie de vară. „Cu doamna *Maria Boca Cozma* ne-am cunoscut astă-vară, la festivalul de folclor de la Sibiu, unde ea a participat cu dansatorii din Micherechi. Ne-am împrietenit întâmplător, sub un cort, unde ne-am tras și noi, și ei, din fața unei ploii zdravene. Acolo, sub acel cort ne-am împrietenit, am schimbat adrese, ne-am dat telefoane și iată, acum am venit noi aici, la Micherechi. Nu știam prea multe despre românii din Ungaria, dar venind aici, la Micherechi, am rămas uimite și ne-am bucurat de tot ce am găsit aici.”

Fiecare tulnic are un sunet aparte, care depinde de lungimea lui și calitatea lemnului din care este făcut. De obicei se folosește molidul sau, mai rar, bradul. Am aflat de la doamna Argentina că sunt cam 150 de mesaje care pot

fi transmise prin sunetul tulnicului. „Tulnicul este ca un magnet. Sunetul lui atrage pe toată lumea.”

Cei care au trecut pe ulița mare a Micherechiului într-una din serile trecute, probabil s-au întrebat ce este acel sunet ciudat pe care-l aud. Nu știau că noi ne simțim în îndepărtatii munți Apuseni... Eva Iova

